

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Албена Вуцова , Софийски университет „Св. Климент Охридски”.

Относно: научните трудове на доц. д-р Надя Велинова- Соколова за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „ професор ” по професионално направление 3.8. Икономика ((Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти-иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси – на български и английски език), обявен в ДВ, бр. 35/18.04.2023 г.

Основание за рецензията: Заповед РД 38-272/25.05.2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски” и разпоредбата на чл. 29 на Закона за развитието на академичния състав в Република България

1. Кратко представяне на кандидата

Доц. д-р Надя Велинова- Соколова е магистър по стопанско управление от Университет за национално и световно стопанство- гр. София (1999г.). През 2005 г. защитава докторска дисертация в областта на финансови пазари и инструменти, информационни технологии, корпоративни финанси.

През 2013 година заема академична длъжност доцент в Софийски университет, Стопански факултет

Чете дисциплини в катедра „Финанси и счетоводство” - „Деривативни финансови инструменти“, „Анализ на финансовите пазари“, „Практически курс по счетоводство и финанси“, „Въведение в счетоводството- на английски език“, „Счетоводство и финанси за мениджъри“ и „Счетоводство на застрахователните и осигурителните предприятия“. В магистърски програми преподава дисциплините „Въведение в данъчно облагане“ и „Капиталови пазари, деривати и риск мениджмънт“ на английски език, а в бакалавърска програма на английски език „Счетоводство, финанси и дигитални приложения“, и „Застраховане“ в бакалавърска програма „Икономика и финанси“

Води семинарни занятия в катедра „Финанси и счетоводство” .

Хоноруван преподавател е в УНСС.

Има много добра експертиза в сферата на финансите, финансовите инструменти, финансовия мениджмънт и управлението на риска. Заемала е последователно управленски позиции в Комисията за финансов надзор.

Има участие в различно мащабни национални проекти, липсват отчетливо участие в международни проекти.

2. Обща характеристика на трудовете на кандидата

Доц. д-р Надя Веринова- Соколова е автор и съавтор 35 публикационни източника в т.ч. 31 статии, от които 24 самостоятелни. Три от общо посочените публикации са в изискуемите по Закон база данни. От тях две са в съавторствол. Кандидатът има една самостоятелна студия (на база защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор), една монография; един учебник и три учебни помагала.

Цитиранията на доц. Соколова са 13.1, както следва: 1 цитирания на една статия в съавторство, видима в индексираните бази данни; 2 цитирания на статии от НРС , едната от които в съавторство. Има и 3 цитирания в монографии и колективни толове с научно рецензиране.

Изготвени са и две резензии на статии , в индексирани бази данни.

За 2 статиите в съавторство е приложен разделителен протокол, с указан дял на авторите (по 50%). За една от представените работи липсва разделителен протокол. За трите учебни помагала представени към материалите на кандидата, също има приложен разделителен протокол.

Представените за участие в конкурса публикации не повтарят тези за придобиване на академичната длъжност „доцент“. С тези трудове кандидатът отговаря на минималните национални изисквания.

Доколкото съм запозната с политиката на част от изданията приемам че, в представените за конкурса публикации не се открива плагиатство и разбира се разчитам на академичната етика на кандидата.

Научните публикации на кандидата адресират до известна степен две тематични направления – финансови пазари; финансови инструменти ; финансов риск и съвременни методи на обучение , респектиращи изискванията на Индустрия 4.

В областта на финансовите пазари , инструменти и финансов риск са изследвани проблеми, свързани с анализа изискванията за оценка на финансовите рискове съгласно новите счетоводни и финансови регулации, съществуващи проблеми; прилагане на международни финансови стандарти. Изследвани са Новият стандарт за лизинг, МСФО 16, издаден от Съвета по международни счетоводни стандарти (2016 г.), асиметрични модели на счетоводство; въздействието на МСФО 16 в различните отрасли.

Самостоятелната монография „Education 4.0 and Innovative Techniques in Teaching“ ISBN:978-954-07-5414-7, е посветена на най-новите модели и техники на преподаване, съществуващите предизвикателствата пред висшите учебни заведения в условията на пандемия - COVID - 19. Анализира се необходимостта от изследване и оценяване на модела на „обърната класна стая“ в контекста на обучението по счетоводство и финанси. Представената информация за иновативните техники на преподаване дава възможност за нова интерпретация на обучението по финанси и счетоводство във висшите учебни заведения, респектираща особеностите на Образование 4.0.

Студията „Students' Satisfaction with Online Learning and the Challenges of Hybrid Learning“ която е под печат разглежда опцията как хибридният модел могат да бъдат трансформирани и използвани във висшето образование. Основната цел на прилагането на хибридно обучение в някои институции е се обогати опита на студентите чрез комбиниране на най-добрите характеристики на присъственото онлайн обучението. Ефективността на модела се измерва с успеха на студентите в курса и тяхното удовлетворение от системата за преподаване. Разглежда се влиянието на технологиите върху в финансово образование във ВУ, възникналите предизвикателствата пред студентите и преподавателите и удовлетвореността от обучението в такъв формат.

В статията „Leases and its Impact on Company's Financial Reporting, Financial Ratios and Performance Metrics“ , са обсъдени ефектите на МСФО 16 върху финансовите отчети на лизингополучателя, финансовите коефициенти и ключовите показатели за ефективност. Дискутирано е прилагането на новите счетоводни правила, което води до увеличаване на активите (активите с право на ползване) и финансовите пасиви в баланса на лизингополучателите със съществени задбалансови лизингови договори и респективно EBITDA.

Студиите „Управление на финансовите рискове чрез деривативни инструменти – 1-ва и 2 част „ Годишник на Стопанския факултет са посветени на представянето на основните подходи за хеджиране на риска съгласно изискванията на Международния стандарт за финансово отчитане 9 - Финансови инструменти. Разгледано е практическото приложение на управлението на риска чрез деривативни финансови инструменти.

Статията „Отчитане на кредитните загуби според МСФО 9- Финансови инструменти “ е свързана с представянето на особеностите на отчитането на очакваните кредитни загуби в светлината на най-новите счетоводни изисквания и значението им за процеса на ефективно управление на риска.

„Образование 4.0 и иновативни техники за обучение“ е по същество представяне на монография, в която се разглеждат съвременни модели и техники за преподаване в ВУ с акцент върху обучението по счетоводство.

Статията „Digitalization in Financial Education in The Universities,“ представя въздействието на дигитализацията върху финансово образование във ВУ и анализира нивото на дигитална финансова култура. Поставен е акцент върху практическото приложение на процеса на дигитално обучение

„Innovative Practices In Higher Education And Covid-19“ е разработка изследваща връзката между Education 4.0 и иновативните практики в преподаването, както влиянието на пандемията върху обучителния процес във ВУ. Изследванията са направени в контекста на Индустрия 4, нейните изисквания, тенденции и влияние върху икономическия и обществен живот.

Статията „ Economic challenges in the context of pandemic and war circumstances“ разглежда влиянието на Пандемията COVID-19 върху финансовата индустрия, участието на зелените финанси в икономическото възстановяване след пандемията. Разглежда се наличието на причинно-следствени връзки между „зелените“ финанси и „зелената“ икономика.

Статията „Education 4.0, Artificial Intelligence And Financial Education” разглежда връзката между изкуствения интелект и финансовото образование, предизвикателствата пред преподавателите и студентите в този процес и анализира нивото на финансова култура в образованието.

„Дигитализацията в обучението по икономика в университети в България – предизвикателства и проблем“ е статия, която изследва влияние как дигитализацията да превърне обучителния процес в по- достъпен и гъвкав. Необходимостта от връзка „Наука- бизнес“, гарантиране на качествено образование , необходимостта от нови специфични компетентности , свързани с прилагането на дигиталните технологии.

Статията „Accounting Education, Accounting Profession and COVID-19“, разглежда влиянието на коронавируса върху висшето образование по счетоводство, предизвикателствата, пред които са изправени студентите при онлайн обучението и оценката на въздействието на COVID-19 върху счетоводната професия.

“Higher Education and COVID 19 in Conditions of Education 4.0, Industry 4.0” е студия, която разглежда на използването на иновации по време на пандемията, настъпилите институционални промени, поведението на академичните среди към тази

ситуация и как биха могли да се изградят спортни мрежи, които да подпомогнат обучителния процес и качеството на образованието.

Целта на статията „Did Students Learn To Study Online?, SMART SPECIALISATION IN THE DECADE OF BUSINESS CONNECTIVITY TO LOCOMOTION“ е да представи предизвикателствата пред студентите при онлайн обучението и да установи дали те се придобили умения за да се обучават онлайн.

Статията „Education 4.0 And Accounting Education –Challenges, Changes in the Global World and the New Solution“, разглежда процеса на трансформация на студента от пасивен към активен потребител с ползването на дигитални технологии. Разгледани са и предимствата на нови технологични похвати и онлайн обучения.

Innovative Methods For Accounting Education - Experience And Global Lessons Learned, е статия, резултат от научна конференция „Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век . Целта на тази статия е да представи и изследва опита и наученит глобални уроци при използването на иновативни методи за обучението по счетоводство.

Challenges Regarding in Teaching International Financial Reporting Standards- е статия в рамките на научна конференция на ИУ- Варна. Тя представя предизвикателствата, пред преподавателите по отношение на преподаването на МСФО. Предложен е тристепенен подход за преподаване на специфичните изисквания на МСФО (концепции, принципи/правила, преценки, необходими при прилагането на тези правила) и предоставяме на насоки и ресурси в помощ на преподавателите по счетоводство.

„The Challenges Of Online Learning On Accounting And Financial Disciplines, Digital Transformation, Media and Inclusion“ представя положителните страни на онлайн образованието по финанси и счетоводство, част от предимствата му, в т.ч. лесно достъпни учебните материали, гъвкаво планиране, нарастващи академични възможности и начини за изграждане на умения.

„Използване на съвременни подходи при преподаването на новите счетоводни стандарти“ е статия в рамките на международна научна конференция . Има за цел да представи как използването на съвременни и иновативни подходи и методи на преподаване ще повиши ефективността на обучението на студентите по отношение на счетоводните дисциплини.

„Новите МСФ 15 и МСФО 16 –предизвикателства пред бизнеса“ е доклад включен в сборник доклади и представя новите изисквания на разглежданите стандарти и посочва предизвикателствата, пред които ще бъде изправен бизнеса при тяхното прилагане.

„Новият Международен стандарт за финансово отчитане 17 и предизвикателствата пред застрахователните компани, е статия която разглежда някои от предизвикателствата които ще срещнат застрахователните компании, при предстоящото приложение на МСФО 17 застрахователни договори. Отправна точка на изследването са новите регулации и техния потенциален ефект върху застрахователния сектор. Разглеждат се базисните промени в модела на счетоводно отчитане на застрахователните договори.

Статията „Connection Between Simulation Models and Accounting Education, е част от сборник доклади на международна научна конференция. Нейната цел е да представи и изследва връзката между стимулационните модели и счетоводното образование.

Статията „Are Insurance Companies Ready for IFRS 17 Implementation?“ е също част от сборник доклади на международна научна конференция, представяща някои от предизвикателствата пред застрахователните компании, възникващи в резултат на приложението на Стандарта. Изследвани са новите изисквания и техният бъдещ ефект върху застрахователния сектор

„Innovative Techniques In Teaching Accounting And Financial Discipline“, представя иновативни техники за преподаване в счетоводните и финансовите дисциплини.

„Специфики при счетоводното отчитане на риска съгласно новия МСФО 17, Счетоводство, одит и финанси в променящия се свят“, има за цел да представи особеностите на отчитане на риска при управлението на застрахователните договори съгласно МСФО 17, както и новите специфични изисквания за анализирането на застрахователните портфейли.

„Отчитане на кредитните загуби според МСФО 9: Финансови инструменти“. Целта на статия е да представи особеностите на отчитането на очакваните кредитни загуби в светлината на най-новите счетоводни изисквания и значението им за процеса на ефективно управление на риска.

„Accounting Requirements For Capital According To The CRD IV“ е част от Сборник с доклади „Към Индустрия 4.0 – Технология или идеология“, . Тя разглежда счетоводните изисквания за капитала съгласно CRD IV в практиката на банките.

„Платежоспособност II – предизвикателства пред българският застрахователен пазар“ е доклад, включен към Сборник с доклади „Към Индустрия 4.0 – Технология или идеология“, извежда част от проблемите, свързани с отчитането на активите, пасивите и собствения капитал съгласно новите изисквания на Платежоспособност II. Поставен е акцент върху оценката на ефективността, както и принципите на признаване и измерване, прилагани към всички активи и пасиви, по отношение на адекватността на техническите резерви на частния капитал.

„Solvency II - Risk management and accounting“ е представена на международна конференция „Governance and Strategic Management, (ICGSM) "The Circular Economy", разгледана е необходимостта от модели за оценка на риска, като се вземат предвид рисковете, които досега не са били взети предвид при оценката на капиталовите изисквания за застрахователните компании, като е поставен акцент върху оценката и отчитането на риска в практиката на застрахователните компании.

3. Конкретна значимост на приносите за науката и практиката

Прегледът на представените за конкурса трудове на доц д-р Надя Соколова показва че те респектират научните стандарти.

На основата на получените резултати кандидатът е формулирал четири теоретични приноса; два методологични и два практико приложни.

От приносите с теоретичен характер могат да се приемат

-изследване на необходимостта на предприятията от разработването на нови методологии и контроли по отношение на оценката на риска по отношение на прилагането на Международен стандарт за финансово отчитане 9 - „Финансови инструменти“ (МСФО 9);

- очертаване на основните подходи за хеджиране на риска.

От методологичните приноси е приемлив приносът:

изследване на теоретичните специфики на новите регулации на МСФО 17 за застрахователните дружества и техния потенциален ефект върху застрахователния сектор специфики на висшето образование в областта финансите и счетоводството в условията на КОВИД-19.

От приносите с практико-приложен характер:

- Анализирани са практическите аспекти на новите изисквания на рамката Платежоспособност II по отношение на анализа и оценката на активите, пасивит и техническите резерви на застрахователната компания, както и капиталовит изисквания съгласно рамката за капиталова адекватност на финансовите институции (CRD IV). Предложени са механизми за оценката на риска, както и система за управление на риска. (Публикации 23, 30 и 31 в списъка по т. 10б).

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Имам следните критични бележки и препоръки. Първата бележка е свързана с начина на представяне на материалите за конкурса. Липва разселителен протокол за една от представените работи.

Втората бележка се отнася до това, че от представените материали се създава вчеталние за мигриращ научен фокус. От една страна областта на изследване е финансови инструменти, финансов риск и т.н. от втора – дигитално образование до някаква степен обвързано с обучение на финанси. Но по принцип дигитализацията в образованието е национално дефинирана политика, касае всички области на обучението и предполага обща рамка на имплементиране. Друг е въпросът дали спецификата за определена научна дисциплина е приоритет. Бих препоръчала кандадът да намери подходящата обвързваща среда и да се ориентира към ясен фокус. Бих препоръчала също кандидатът по-интензивно да публикува в списания с импакт фактор или импакт ранг. Добре би било кандидатът да увеличи съществено активността си в областта на проектината дейност и особено по отношение на международни проекти.

5. Заключение

Независимо от направените бележки, представените публикации на кандидата свидетелстват за познаване на проблемите в областта на финансово отчитане и финансови инструменти, както и някои специфики на специализирано дигитално обучение в тази област. Тез са актуална от гледна точка на ефектите на динамичното икономическо развитие и съпътстващите ги ситуации в контекста на сегашната геополитическа рамка. Кандидатът демонстрира добро познаване на теоретичните и практически проблеми и коректност при позоваването на използваните публикации. Част от тези резултати са превърнати в учебно съдържание .

С представените в конкурса трудове и с преподавателската си дейност доц. д-р Надя Велинова-Соколова демонстрира качествата на отговорен изследовател и преподавател.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди на доц. д-р Надя Соколова- Велинова академичната длъжност „професор ” по професионално направление 3.8. Икономика (Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти-иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси – на български

и английски език) в Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

1.08.2023 г.
София

Рецензент:
Проф. д-р Албена Вуцова